

32 vatandaşın öldürülmesi dolayısıyla eski Dahiliye ve Millî Müdafaa vekilleri hakkında Meclis tahkikatı açılıp açılmamasına dair Arzuhal Encümeni mazbatası ile Eskişehir eski Mebusu merhum İsmail Hakkı Çevik'in III numaralı Muvakkat Arzuhal Encümeninin 15 . III . 1950 tarihli haftalık karar cetvelindeki 2123 sayılı Kararın Umumi Heyette görüşülmesine dair tavreri ve Arzuhal Encümeni mazbatası (5/38, 4/18)

32 vatandaşın öldürülmesi dolayısıyla eski İçişleri ve Millî Savunma bakanları hakkında Meclis tahkikatı açılıp açılmamasına dair Dilekçe Komisyonu raporu (5/38)

Dilekçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Dilekçe Komisyonu

Zat ve Kâğıtış. No. 3637 - 4284

Dilekçe Ko. No. 3566 - 4232

Esas No.5/38

7 . VIII . 1951

Yüksek Başkanlığa

Van Ceza Evinde hükümlü İsmail Özay 15 . IX . 1943 tarihli telgrafiyle Özalp Kaymakamı ile jandarma kumandanının emirleri üzerine kurşuna dizilen 33 kişi arasında bulunan kardeşleri Sultan ve İbrahim'in kaatilleri hakkında takibat yapılması için emir verilmesini istemiştir. Bunu takiben verdiği 20 . XII . 1943 tarihli dilekçesinde ise, 30 Temmuz 1943 tarihinde kurşuna dizilenlerle aynı suçtan zanlı bulunan beş kişinin Van Ağır Ceza Mahkemesinde yargılanarak beraet ettiklerini bildirmiş, yaralı olarak İran'a iltica imkânını bulmuş olan kardeşi İbrahim'in affolunarak memlekete girmesine müsaade edilmesini ve kaatiller hakkındaki takibat dileğinde ısrar etmiştir.

Bu talepler Dilekçe Komisyonunda incelenerek Adalet, İçişleri ve Millî Savunma bakanlıklarına havale edilmiş ve bu bakanlıklardan alınan cevaplara dayanılarak 7 . XII . 1948 tarihinde 743 numaralı Karar verilmiştir. Hâdiseyi tafsilâtiyle ve bakanlıklardan alınan cevapların esaslarını da zikretmek suretiyle karara bağlanmış olan Geçici Dilekçe Komisyonu kararının hüküm fıkrasında aynen şöyle denmiştir:

«Gereği konuşuldu: Millî Savunma Bakanının komisyonunda verdiği izahata göre, iş askerî kaza mercilerine intikal ederek hazırlık soruşturması açılmış ve müsebbipleri haklarında kanuni kovuşturma yapılmasına başlanmış olduğundan bu durum karşısında komisyonumuzca yapılacak bir işlem bulunmadığına ve keyfiyetin bu yolda dilekçe sahibi İsmail Özay'a tebliğine oy birliğiyle ve vaka hakkında Van Cumhuriyet Savcılığının işarına atfen Adalet Bakanlığından 6 . XI . 1943 tarih ve 506/163 sayılı yazı ile Millî Savunma ve İçişleri bakanlıklarına ve 22 . I . 1944 tarihli yazı ile de Genelkurmay Başkanlığına yazılarak dikkat nazarları çekilmiş olduğu halde ancak, dört seneden fazla bir gecikme ile 8 . VII . 1948 tarihinde hâdiseye el konulması ve mahalline askerî yargıç gönderilmesi ve ihbar üzerine derhal askerî ve idari makamlarca kanuni gereğinin yapılmasına tevessül olunmaması dikkati çekecek mahiyette görüldüğünden bu hususta ihmali görülenler hakkında kanuni kovuşturma yapılması için Yüksek Başkanlığa tezkere yazılmasına çoğunlukla karar verildi.»

Geçici Dilekçe Komisyonunun 17. XII. 1949 tarih ve 8 sayılı haftalık karar cetvelinde neşrolunan bu karar Kayseri Milletvekili Fikri Apaydın'ın 3. I. 1949 tarihli önergesiyle Kamutaya intikal ettirilmiş ve Dilekçe Komisyonunun ilk kararında ısrar mahiyetinde olan raporu münakaşa olunarak 19. I. 1949 tarihinde aynen kabul olunmuştur.

Kamutayın bu kararı üzerine vukuundan dört seneden fazla bir zaman geçtikten sonra hâdiseye el konulmasına ihmalleriyle sebebolanların tesbiti Başbakanlığa yazılmış ve Başbakanlığın emriyle kurulan bir bakanlıklar arası komisyonda hâdiseye ilk defa incelenmiştir.

Adalet ve Millî Savunma bakanlıklarından birer, İçişleri Bakanlığından iki ve Genelkurmay Başkanlığından bir temsilcinin iştirakiyle teşekkül eden bu beş kişilik komisyonun tanzim ettiği rapor, Başbakanlığın 30. VI. 1949 tarih ve 5/10/2347 - 6/2479 sayılı yazısına ekli olarak ve Bakanlar Kurulunda incelendiği de bildirilerek Büyük Millet Meclisi Başkanlığına gönderilmiş ve oradan Dilekçe Komisyonuna havale olunmuştur.

Komisyonumuzda tetkik olunan bu rapor suçlular hakkında kanuni kovuşturmaya dört senelik bir tevhürle başlanmasını salâhiyetli mercilerin ihmalden daha çok muamelenin cereyan şekline bağlanmakta mazur göstermeye çalışmaktadır. Hâdiseyi bir raporla Yüksek Kamutaya arz etmek durumunda olan komisyonumuz, eldeki bu raporun kâfi ve tatminkâr olduğuna kail olmamış ve yeni bir komisyon teşkil olunarak hâdisenin bir kere de bu komisyona incelettirilmesini Başbakanlıktan talebetmeye karar vermiştir. Bu kararın Başbakanlığa bildirilmesi üzerine, yeniden kurulan ve Adalet ve İçişleri bakanlıklarının ikişer, Millî Savunma Bakanlığının bir temsilcisinden terekübeden Komisyon elde mevcut dosya ve vesikaları inceliyerek yeni bir rapor hazırlamıştır.

Başbakanlığın 21 Mayıs 1951 tarih ve 5/10 - 1912 - 6/1637 sayılı tezkeresine ekli olarak gönderilen bu rapor, Adalet, Millî Savunma ve İçişleri Bakanlıklarında mevcut ve işle ilgili kâğıtlarla beraber, 32 kişinin öldürülmesinden suçlu eski Üçüncü Ordu Müfettişi Mustafa Muğlalı'nın dâva dosyasının incelenmesi suretiyle hazırlanmıştır.

Bu rapordan hâdisenin aşağıda naklolunan şekilde cereyan ettiği anlaşılmaktadır.

1943 senesi Temmuzunda Üçüncü Ordu Müfettişi Mustafa Muğlalı Özalp İlcesine gelmiş ve Askerî mahfelde Van Valisi Hâmit Onat, Özalp Kaymakamı Hilmi Tuncel, Özalp Sulh Yargıcı Baki Tekin, Tabur Komutanı Şükrü Tüter ile beraber bulunurken, Van Valisiyle Özalp Yargıcı Özalp'lı bazı vatandaşların hududun öbür tarafındaki şahıslarla münasebette bulunarak emniyet ve asayişini ihlâl etmekte olduklarından şikâyet etmişlerdir. Bu şikâyet üzerine Ordu Müfettişi Tabur Komutanı Şükrü Tüter, bu adamları sana teslim ettireceğim, icabına bakar hepsini temizlersin diye emir vermiş ve bu emir üzerine hazırlanan listeye isimleri ithal olunan 32 vatandaş Vali Hâmit Onat'ın emriyle Özalp Kaymakamı tarafından Polis Vazife ve Salâhiyet Kanununun Mülga 18 nci maddesine dayanılarak yakalattırılmış ve polis nezaretinden Hudut Tabur Komutanı Şükrü Tüter'e teslim ettirilmiştir. Bundan sonra, bu şahıslar Yedek Subay Nejdet Bilgez ve Bilâl Bali komutalarındaki iki müfrezeyle terfîk olunmuş ve Kukur deresinde elleri kolları bağlandıktan sonra üzerlerine makineli tüfekle ateş edilmek suretiyle öldürülmüşlerdir.

Tabur Komutanı Şükrü Tüter hâdisenin bu mahiyetini tamamiyle gizliyerek uydurma bir vaka raporu tanzim etmiş ve bu raporda mezkûr 32 kişinin İran - Türk hududu üzerindeki gizli geçit ve yolları göstermek üzere hududa sevk olduklarını ve bu sırada Çaldıran'ın Çilli gediği mıntakasında muhafızlarına tecavüz ederek karşı tarafa kaçmaya teşebbüs ettiklerini, fakat müfrezenin uyanık davranması üzerine buna muvaffak olamadıklarını ve karşı taraftan bu kaçıyı himaye etmek için açılan ateşle müfrezenin ateşi arasında tamamiyle imha edilmiş olduklarını tesbit etmiştir.

Hâdiseye bu uydurma vaka raporunda tasvir olunduğu şekilde hudut tabur komutanı tarafından Van Mıntaka Komutanlığına, 266 nci Alay Komutanlığına ve Özalp Kaymakamlığına bildirilmiş fakat hâdiseden mahallî kaza mercileri haberdar edilmemiştir. Üçüncü Ordu Müfettişi Mustafa Muğlalı 13. VIII. 1943 tarih ve 16817 sayılı yazısıyla hâdiseyi Genelkurmay Başkanlığına Şükrü Tüter'in uydurma vaka raporunda yazıldığı şekilde aksettirmiştir. Hâ-

dise bu kadarla kalmamış, maktûller arasında iki kardeşi bulunan Van Ceza Evinde hükümlü İsmail Özay Adalet ve İçişleri Bakanlığına çektiği 15 . IX . 1943 tarihli telgraflarıyla hâdiseyi ihbar etmiştir. Bu ihbar üzerine Adalet Bakanlığı meseleyi derhal Van Cumhuriyet Savcılığına sormuş ve Van Cumhuriyet Savcılığı vilâyete müracaat ederek oradan aldığı cevaba göre Tabur Komutanı Şükrü Tüter'in 31 . VII . 1943 tarih ve 3805 sayılı yazı örneğini Bakanlığa göndermiştir.

Adalet Bakanlığı bu yazıyı tatminkâr bulduğu için, 6 . XI . 1943 tarih ve 163 sayılı yazıyla İçişleri Bakanlığına aynı tarih ve 217 sayılı yazı ile Millî Savunma Bakanlığına hâdisenin câlibi şüphe ve raporun kanaatbahş olmadığını bildirerek meselenin tetkik ve tahkik edilmesi icabettiğini ve gereğinin yapılmasını istemiş, ayrıca 31 . I . 1944 tarihli yazısıyla Genelkurmay Başkanlığının dikkat nazarını da çekmiştir.

Adalet Bakanlığının bu yazısı üzerine Millî Savunma Bakanlığı Ali Rıza Artunkal imzasıyla yazılan bir yazı ile keyfiyeti Genelkurmay Başkanlığına bildirmekle beraber hâdisenin ciheti askeriyeyi ne sebeple ilgilendirdiğini ve müsebbipleri hakkında yapılan tahkikat neticesinin bildirilmesini de Üçüncü Ordu Müfettişliğinden istemiştir. Üçüncü Ordu Müfettişliği bu yazıya Genelkurmay Başkanlığına evvelce yazdığını yukarda zikrettiğimiz 13 . VIII . 1943 tarih ve 16817 sayılı tezkeresinin bir suretini göndermek suretiyle cevap vermiş ve bunun üzerine Millî Savunma Bakanlığı, Adalet Bakanlığına hâdiseden en büyük adlî âmir olan Genelkurmay Başkanlığının haberdar edilmiş olduğunu fakat bu makamın bir muamele yapmaya lüzum görmediğini bildirmiştir. Hâdise Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonunda görüşülmeye başlandıktan sonradır ki, Millî Savunma Bakanı Hüsnü Çakır imzasıyla yazılan 28 . VI . 1948 tarihli emir üzerine Genelkurmay Başkanlığı harekete geçmiş ve hâdisenin tahkikine başlamıştır.

Muhbir İsmail Özay'ın İçişleri Bakanlığına çektiği 15 . IX . 1943 tarihli telgraf üzerine bu Bakanlık işi Van Valiliğinden sormuş ve Valilik yazdığı cevapta tabur komutanı Şükrü Tüter'in uydurma raporunu ileri sürdüğü için, müştekiye bu rapor dairesinde tebliğat yapılması Van Valiliğine ayrıca emredilmiştir. İçiş-

leri Bakanlığının bu muameleyi yaptığı sırada hâdisenin hakiki mahiyetinden tamamıyla haberdar olduğu Birinci Umumi Müfettiş Avni Doğan imzasıyla bu bakanlığa yazılan 8 . IX . 1943 tarih ve 857 sayılı şifreden anlaşılacaktır. Filhakika bu şifrede Umumi Müfettiş «hâdisenin bazı cephelerini izah eden hususi bir tahriratın Cuma günü hareket edecek posta ile doğruca Bakan adına sunulduğunu» bildirmektedir. Bu hususi tahriratın aslı ve sureti İçişleri Bakanlığı dosyalarında bulunmamış ve o zamanki İçişleri Bakanı Hilmi Uran nezdinde kaldığı ve mumaiyleh tarafından resmî muameleye konulmadığı anlaşılmıştır.

Polis Vazife ve Salâhiyet Kanununun 18 nci maddesine dayanarak nezaret altına aldıkları 32 vatandaşı kanuni merci olan adalete teslim etmiyerek hudut tabur komutanı Şükrü Tüter'e teslim etmek suretiyle vazifelerini su-istimal etmiş olan Van eski Valisi Hâmit Onat, Özalp eski kaymakamı Hilmi Tuncel, Özalp eski jandarma komutanı Yüzbaşı Vasfi Bayraktar, Van eski mektupçusu Tevfik Yener, Başgedikli Ali Sever haklarındaki tahkikat ise, İçişleri Bakanlığınca ancak 1951 yılında yaptırılmış ve suçun 5677 sayılı Af Kanununa tâbi olduğunu tesbit eden müfettiş fezlekesiyle bu husustaki evrak 20 . II . 1951 tarih ve 131 sayılı yazı ile Danıştaya gönderilmiştir. Danıştay İkinci Dairesi 6 . III . 1951 tarih ve 579/644 sayılı kararıyla zamanasını sebebiyle dâvanın düşmesine karar vermiştir.

Hâdiseyi yukarda naklettiğimiz tafsilâtiyle tesbit eden Bakanlıklararası Komisyon raporu, yapılan ihbara dayanarak Adalet Bakanlığının harekete geçmesine ve açıkça dikkat nazarları çekilmiş olmasına rağmen o zamanki Millî Savunma Bakanı Ali Rıza Artunkal ile Genel Kurmay Başkanı Kâzım Orbay'ın ve İçişleri Bakanı Hilmi Uran'ın hâdiseyi tahkika yanaşmadıkları ve tatminkâr ve kanaatbahş olmadığı bildirilmiş olan Şükrü Tüter raporıyla iktifa ederek hâdiseye ciddi surette el koymadıklarını ve hâdisenin faileri hakkında kanuni hiçbir muameleye tevessül etmediklerini belirtmektedir. Bunların yanında hâdiseden haberdar oldukları halde hâdiseye el koymamak suretiyle kanuni vazifelerini ifa etmiyen Van Cumhuriyet Savcısı Kemal Yürükoğlu ve Özalp Sulh Yargıcı Baki Tekin'in mesuliyetlerini de tebarüz ettirmektedir.

Komisyonumuz, rapor muhteviyatına muttali olduktan sonra Başbakanlığa yazdığı 4. VI. 1951 tarih ve 3607-4284-3566-4232 sayılı yazı ile Birinci Umumi Müfettiş Avni Doğan tarafından yazılarak aslı veya sureti dosyalarda bulunamayan hüsusi tahriratın bulunmasını ve muhtevasının öğrenilmesine ihtiyaç görüldüğünü bildirmiş ve ayrıca Özalp Hukuk Yargıcı Baki Tekin ve Van Cumhuriyet Savcısı Kemal Yürükoğlu hakkında bir muamele yapıp yapılmadığının bildirilmesini talebetmiştir.

Başbakanlık bu yazıyı verdiği cevaba eklenen Adalet ve İçişleri Bakanlıkları yazı suretlerinden Baki Tekin ve Kemal Yürükoğlu'nun kanunen suç teşkil eden fiillerine yeni muttali olduğu için haklarında bugüne kadar bir tahkikat yapılamadığı bugünden sonra ise hâdisenin zaman aşımına uğarması ve Af Kanunu şümulüne girmesi yüzünden bir muamele yapılmasına imkân görülemediği, adı geçenlerden Baki Tekin'in istifa etmek, Kemal Yürükoğlu'nun Milletvekili seçilmek suretleriyle meslekten ayrılmış olmaları sebebiyle haklarında inzabati bir muameleye tevessül imkânının da kalmadığı ve Hilmi Uran'a yazılmış olan hüsusi tahriratın bulunamadığı anlaşılmaktadır.

Hâdiseyi yukarda tafsilâtiyle zikredilen rapor ve yazışmalarla tesbit eden komisyonumuz, eski Millî Savunma Bakanı Ali Rıza Artunkal, eski İçişleri Bakanı Hilmi Uran, eski Genelkurmay Başkanı Kâzım Orbay'ın vazifelerini suiistimal etmek suretiyle ve buldukları mevkillerin kendilerine sağladığı salâhiyetlere dayanarak 32 vatandaşın kursuna dizilmesi hâdisesinin mesullerini himayeye çalıştıkları ve resmî tahkikatın açılmasını bilerek önledikleri ve eski Van Cumhuriyet Savcısı Kemal Yürükoğlu ile eski Özalp Hukuk Yargıcı Baki Tekin'in vazifelerini suiistimal etmek suretiyle hâdiseye el koymadıkları kanaatine varmakla beraber, hâdisede vazifelerini ihmal ve suiistimal ettikleri mevzu bahis edilen ve yukarda isimlerini zikrettiğimiz şahıslar arasında eski bakanlar bulunmasından ve bakanların mesuliyetlerinin tâyini mevzuunda tahkikat ancak Meclis tahkikatı olarak yapılabileceği Anayasa hükümlerinden anlaşılmasına ve diğer vazifedarların da Bakana tebaan tahkikata tâbi tutulabileceğine binaen komisyonumuz, keyfiyeti bir Meclis tahkikatı

açılıp açılmamasına karar vermek hususunda Büyük Millet Meclisinin Yüksek takdirine arz etmeyi uygun bulmuş ve işbu rapor bu maksatla üyelerden Nuri Okeuoğlu'nun şekle ait muhalefetiyle ve ekseriyetle tanzim ve takdim kılınmıştır.

Dilekçe Komisyonu Başkanı

Erzurum

Bahadır Dülger

Kâtip

İçel

Şahap Tol

Balıkesir

Ali Fahri İşeri

Bingöl

Muhalifim. Muhalefet serhi aşağıdadır.

M. Nuri Ocakcioğlu

Kayseri

Y. Ziya Turgut

Malatya

Nuri Ocakcioğlu

Urfa

Celâl Öncel

Sözcü

Bursa

Raif Aybar

Ankara

Cevdet Soydan

İmzada bulunamadı

Balıkesir

Arif Kalıpsızoğlu

Gümüşane

Cevdet Baybura

Malatya

Mehmet Kartal

Trabzon

Malatya

S. E. Alperen

Yozgad

Muhalifim. Muhalefet serhim aşağıdadır.

Y. Karşlıoğlu

Muhalefet :

Dosyada mevcut Danıştay kararının münderecatından ve Adalet Bakanlığının cevabından da anlaşılacağı üzere hâdisede mürruruzaman ve Af Kanunu gibi önce nazara alınması lâzımgelen mesaili mütekaddime cezaiye mevcut bulunduğuna göre Yüce Divana tâbi görülen zevat hakkında da Af Kanununun ve zaman aşımının mevcud olup olmadığının nazara alınmak üzere rapora dercedilmesi lâzımgelceği reyindeyim.

Bingöl Milletvekili

M. N. Okcuoğlu

Raporun tanziminde ve Meclis Başkanlığına takdiminde muvafıkım. Ancak bu bir karardır. Haftalık cetvele dercedilmesine ve dağıtılmamasına muhalifim.

Yozgad Milletvekili

Y. Karşlıoğlu

Eskişehir eski Mebusu merhum İsmail Hakkı Çevik'in III numaralı Muvakkat Arzuhal Encümeni-
nin 15 .III . 1950 tarihli haftalık karar cetvelindeki 2123 sayılı Kararın Umumi Heyette görüşül-
mesine dair tavrı ve Arzuhal Encümeni mazbatası (4/18)

15 . III . 1950

Yüksek Başkanlığa

Üç numaralı geçici dilekçe komisyonunca 33 vatandaşın hükümsüz olarak kurşuna dizilmele-
rinden mesul sayılan İçişleri ve M. Savunma bakanları hakkında işlem yapılmasına mahal olma-
dığına dair 13 . II . 1949 tarihinde 2123 numara ile verilen Kararda : Dilekçe sahibinin isteği dâ-
vaya dâhil olmayı İçişleri ve M. Savunma bakanları hakkında dâvaya ithaledilmeleri yoliyle
adli tahkikat yapılmasını istemekten ibaret olmasına ve açılmış olan dâvada bu bakanlar hakkında bir
muamele yapılmamış olmasına göre isabetten mahrum bulunduğu cihetle Kamutayda görüşülmesi-
ni arz ve teklif ederim.

Eskişehir Milletvekili
İsmail Hakkı Çevik

III. numaralı Muvakkat Arzuhal Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

III. No. lu Geçici Dilekçe Ko.

Kâğıt İş. No. 9434

Dilekçe Ko. No. 8709

Esas No. 4/206

Karar No. 2

24 . III . 1950

Yüksek Başkanlığa

III. numaralı Geçici Dilekçe Komisyonunca
ittihaz olunan 2123 sayılı ve 13 . II . 1949 tarihli
Kararın Kamutayda görüşülmesi hakkında, Es-
kişehir Milletvekili İsmail Hakkı Çevik tara-
fından verilen 15 . III . 1950 tarihli önerge ka-
rarı veren komisyonumuza havale edilmekle iş
tekrar görüşüldü.

Önerge sahibi, 33 vatandaşın kurşuna dizil-
mesi hâdisesi hakkında açılmış olan dâvaya,
İçişleri ve Milli Savunma Bakanlığının ithal edil-
memiş olmalarına ve bu bakanlar hakkında bir
muamele yapılmamış olmasına itiraz etmektedir.

Açılmış olan bir dâvada suçla ilgisi bulu-
nanlar varsa onlar hakkında da takibat yapmak
ve gerekirse milletvekilliği dokunulmazlığının

kaldırılmasını istemek, dâvaya el koymuş olan
mahkemenin vazifeleri cümlesinden olduğu gibi
mahkemede bulunan bir işe her hangi şekilde
olursa olsun müdahale etmek Anayasa ile mene-
dilmiş olduğundan komisyonumuzca bundan
evvel verilmiş olan kararın değiştirilmesini ge-
rektiren bir sebep görülememiştir.

Raporumuz Kamutaya arz edilmek üzere
Yüksek Başkanlığa sunulur.

III. numaralı Geçici Dilekçe Komisyonu

Başkanı

Ankara

A. R. Bekman

Malatya

Siird

Siird

M. N. Karaköylü

Z. Yavuz

A. R. Esen

T. B. M. M.

Arzuhal Encümeni

12 . II . 1955

Zat ve Evrak No. 3637 - 4284 - 9434

Arzuhal En. No. 3566 - 4232 - 8709

Karar No. 62

Yüksek Reisliğe

Van Ceza evi mahkûmlarından İsmail Özay'ın 15 . IX . 1943 ve 20 . XII . 1943 tarihli ve Özalp kazasından 32 vatandaşın bilâmuhakeme ve karar kurşuna dizildikleri hakkındaki vâkı ihbarı ile, Eskişehir'den Aziz Zeytinoğlu'nun; bu hâdiseye zamanında muttali oldukları halde gereken kanuni muameleye tevessül etmemek suretiyle vazifelerini ihmal etmiş bulunan yetkili makam sahipleri hakkında da takibat ifası talebini ihtiva eden 18 . XII . 1948 tarihli müracaatı üzerine; selef encümenler tarafından ittihaz olunan ve işin kaza mercilerine intikal ile müsebbipleri hakkında da kovuşturmaya başlandığına göre bu bakımdan bir muamele ifasına mahal olmadığına, ihmali görülenler hakkında da takibat ifasına mütedair 7 . XII . 1948 gün ve 743 sayılı karara vâkı itiraz üzerine; itirazın reddini ve hâdisede ihmali görülenlerin tarzi tesbitini mutazammın tanzim olunan 14 . I . 1949 tarihli mazbatanın, Umumi Heyetin 19 . I . 1949 tarihli İnikadında yapılan müzakeresi sonunda kabul olunması üzerine; Başvekâletle cereyan eden muhaberat neticesinde; teşkil olunan vekâletlerarası komisyonlarca; vakanın sureti cereyanına, ihmali görülenlerin tesbitine mütaallik olarak hazırlanan raporlara istinaden hâdiseyi bütün vuzuhu ile Umumi Heyetin yüksek ıttıllarına ve Meclis tahkikatı açılıp açılmamasının takdiri için hazırlanıp takdim edilmek üzere bulunmuş olan 7 . VIII . 1951 gün ve 5/38 sayılı bir raporla; adı geçen Aziz Zeytinoğlu'nun zikrolunan vâkı müracaatı üzerine müttehas; mealen ve mahiyeten yukarda belirtilen karara müşabih ittihaz olunan 1950 tarih ve 2123 sayılı Karara; Eskişehir eski mebuslarından İsmail Hakkı Çevik tarafından; açılmış olan dâvaya ihmali bulunan Dahiliye ve Millî Müdafaa vekillerinin de ithalini muta-

zamın, yapılan itiraz üzerine tanzim olunup keza Yüksek Reisliğe sunulmak üzere bulunmuş olan 24 . III . 1950 gün ve 4/206 sayılı mazbata ve müstenidatı; aynı mevzua taallük etmelerine binaen encümenimizin 8 . II . 1955 tarihli toplantısında birlikte tetkik ve müzakere olundu.

Hâdiseyi tafsilen belirten 5/38 sayılı rapor ile mezkûr 4/206 sayılı mazbatada da açıklandığı üzere; vaka fail ve mesulleri hakkında filhakika, Erkânı Harbiye Umumiye Reisliği mahkemesince 2 . III . 1950 gün ve 950/13 esas 950/8 karar savılı bir Karar verilmiş olduğu gibi, vazifelerini suiüstimal ve ihmal etmiş bulunan diğer mülki memurlar hakkında da keza Devlet Şûrası İkinci Dairesinin 6 . III . 1951 gün ve 579/644 sayılı bir kararı ile dâvanın düşmesine karar verildiği anlaşılmıştır.

Tavazzuh eden bu duruma göre; zikrolunan vekâletler arası raporda ihmalleri tesbit olunan adı geçen millî Müdafaa ve Dahiliye vekilleri ile Erkânı Harbiye Umumiye Reisinin; hâdiseye zamanında muttali oldukları halde, ancak 1948 yılında kanuni icabına tevessül etmek suretiyle; filhakika vazifelerini ihmal ettikleri anlaşılmakta ve haklarında Meclis tahkikatı açılıp açılmaması da Umumi Heyetin Yüksek takdirlerine vabeste bulunmakta ise de; yukarda işaret olunduğu üzere asıl fail ve mesuller hakkında; vazifedar kazai ve idari mercilerce karar verilmiş ve aradan geçen 11 yıl zarfında zaman aşımının husul bulmuş ve Af Kanununun meriyete girmiş olması muvacehesinde; encümenimiz; sikâvet, ihbar ve itiraz mevzuları üzerinde; filhal tetkik ve tahkiki mucip bir cihet kalmadığı neticesine vararak âzadan Hüseyin Ortakçıoğlu'nun vâkı muhalefetine karşı, ekseriyetle tâvini muameleye mahal olmadığına karar vermiştir.

Keyfiyet; Umumi Heyetin yüksek tasviplerine sunulmak üzere 4/18 ve 5/3 sayılı rapor ve mazbata ile birlikte saygılarımızla arz olunur.

Arzuhal Encümeni Reisi Mazbata Muharriri
Konya Bingöl
A. Fahri Ağaoğlu *N. Aras*

Afyon K.
S. Koraltan

Edirne
H. Maksutoğlu

Çorum
Muhalifim
H. Ortakcioğlu
Malatya
A. Köroğlu
Mardin
R. Kemal Timuroğlu

Edirne
C. Köprülü

Mardin
B. Erden

Arzuhal Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Arzuhal Encümeni

Zat ve Evrak No. 3637-4284-9434

Arzuhal En. No. 3566-4232-8709

25 . II . 1956

Yüksek Reisliğe

Van'ın Özalp kazası halkından 32 kişinin hilâfı kanun kurşuna dizilmeleri hâdisesi ile ilgili olarak; selef encümenince hazırlanmış olan 12 . II . 1955 tarihli mazbata; münderecatı ve istinadettiği mucip sebepler bakımından Dahilî Nizamnamenin 42 nci maddesine tevfikan encümenimizce de kabul olunmuş bulunduğundan Umumi Heyetin yüksek tasviplerine sunulması

saygılarımızla arz olunur.

Arzuhal Encümeni Reisi
Konya
A. F. Ağaoğlu

Kâtip

Elâzığ

S. Toker

Malatya

A. Köroğlu

Mazbata Muharriri
Bingöl
N. Aras

Bolu

M. Dayroğlu

Edirne

H. Maksudoğlu

Mardin

R. K. Timuroğlu